

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Priecelovej a sudcov JUDr. Štefana Šatku a JUDr. Viery Pepelovej v právnej veci žalobcu: **RNDr. K. M. – L.**, Nám. M., B., zastúpenej advokátom Mgr. M. B., Advokátska kancelária B. & P., s. r. o., J., X. M., proti žalovanej: **V., a. s.**, M., IČO X., B., **o zaplatenie 3 745,22 Eur (112 828,50 Sk) istiny**, na dovolanie žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 3Cob/151/2008-71 zo dňa 10. septembra 2008, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovaného **z a m i e t a**.

Náhradu trov dovolacieho konania žalobkyni nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Žalobkyňa si 28. marca 2007 uplatnila voči žalovanej právo na zaplatenie istiny vo výške 112 828,50 Sk ako nezaplatenej časti poplatku z omeškania vo výške 0,1% za každý deň omeškania v zmysle § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z. za výkony zdravotníckej starostlivosti (výdaj liekov pre jej poistencov). Poplatok za omeškanie si vyúčtovala dňa 19. marca 2007 vo výške 175 244,30 Sk, avšak nakoľko jej už v konaní na Okresnom súde

v Banskej Bystrici sp. zn. ZC 12/2004 bola priznaná časť poplatku z omeškania v sume 62 415,80 Sk, domáhala sa zaplata len zvyšku, čo činí 112 828,50 Sk.

Okresný súd Bratislava V, Bratislava, rozsudkom z 19. 03. 2008 č. k. 16C 106/2007-50 zamietol žalobu a žalobkyni náhradu trov konania nepriznal.

Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že žalobkyňa sa domáhala zaplata poplatku z omeškania, a keďže o tomto druhu príslušenstva pohľadávky nebolo doteraz právoplatne rozhodnuté, nebráni konaniu o ňom prekážka veci rozhodnutej. Právny vzťah, z ktorého si žalobkyňa uplatňuje poplatok z omeškania, vznikol v roku 2003. Preto sa v zmysle § 81 zákona č. 581/2004 Z. z. spravuje zákonom č. 273/1994 Z. z. Prvostupňový súd uviedol, že V. nevyvíjala v oblasti zdravotného poistenia podnikateľskú činnosť, účelom jej činnosti nebolo dosahovanie zisku, ona sama zdravotnú starostlivosť priamo neposkytovala a vo vzťahoch s lekárňami nezabezpečovala verejné potreby, ani nerealizovala vlastnú prevádzku. Preto ani s poukazom na § 261 ods. 1 a 2 Obchodného zákonníka sa jej vzťah s lekárňami, súvisiaci s úhradou výkonov zdravotnej starostlivosti, nemohol v tom čase spravovať Obchodným zákonníkom. Písomnú zmluvu podľa § 262 Obchodného zákonníka žalobkyňa so žalovaným neuzavrela. Prvostupňový súd nepovažuje vzťah medzi žalobkyňou a žalovaným za obchodnoprávny, nakoľko usúdil, že pohľadávka žalobkyne vznikla z občianskoprávneho vzťahu.

V zmysle ust. § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka je zrejmé, že zákon vylučuje možnosť súčasne uplatniť obe sankcie za omeškanie popri sebe. Podľa § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z. síce vzniklo žalobkyni právo požadovať poplatok z omeškania, ona sama sa však v roku 2003 tohto nároku vzdala a úspešne sa domohla zaplata úroku z omeškania. Výrok rozsudku, ktorým bola žalovaná zaviazaná zaplatiť žalobkyni sumu 62 415,80 Sk ako úrok z omeškania, je v zmysle § 159 ods. 2 O. s. p. pre súd záväzný. Za to isté omeškania je preto vylúčené priznať žalobkyni ešte aj iný druh sankcie za omeškanie, i keď ho žiadala len ako rozdiel medzi sumou pripadajúcou na poplatok z omeškania a sumou pripadajúcou na už priznaný úrok z omeškania. Podľa súdu prvého stupňa, ďalším dôvodom, pre ktorý bolo namieste návrh zamietnuť, je námietka premlčania, ktorú žalovaný vzniesol. Právo na zaplata poplatku z omeškania sa v zmysle § 100 a nasl. Občianskeho zákonníka premlčalo, ak sa nevykonalo v trojročnej premlčacej dobe. Právo si žalobkyňa uplatnila na súde až 28. marca 2007, ku ktorému dňu už však v dôsledku uplynutia trojročnej doby bolo jej právo za celé obdobie omeškania premlčané. Preto súd prvého stupňa návrh zamietol,

lebo žalobkyni už bol právoplatným rozsudkom priznaný ako príslušenstvo pohľadávky úrok z omeškania, čím je v zmysle § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka vylúčené, aby za to isté omeškanie vznikla dlžníkovi povinnosť platiť popri úroku z omeškania ešte aj poplatok z omeškania ako ďalší druh sankcie za omeškanie.

O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p. tak, že neúspech žalobkyne a skutočnosť, že žalovanému nevznikli trovy, rozhodol, že žalovanému trovy konania nepriznáva.

Na odvolanie žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Bratislava V, Bratislava, Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O. s. p.) rozsudkom z 10. 09. 2009 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 220 zmenil tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyni 112 828,50 Sk do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Zároveň žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni náhradu trov prvostupňového konanie v sume 14 648,50 Sk a náhradu trov odvolacieho konania v sume 4 891,50 Sk k rukám právneho zástupcu žalobkyne do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Odvolací súd dospel k záveru, že rozsudky Okresného súdu Banská Bystrica a Krajského súdu v Banskej Bystrici nezakladajú prekážku rozhodnutej veci pre konanie, ktoré je predmetom odvolania. Je právne irelevantné, že žalobkyňa si na Okresnom súde Banská Bystrica uplatnila peňažnú pohľadávku z právneho titulu nároku z omeškania. Ak súd rozhoduje o nároku na peňažné plnenie, ktoré vychádza zo skutkových tvrdení, ktoré umožňujú posúdiť návrh po právnej stránke i podľa iných právnych noriem ako žalobkyňa navrhla, prípadne, ak dovoľujú výsledky vykonaného dokazovania posúdiť uplatnený nárok pod iné hmotnoprávne ustanovenie, než akého sa žalobca dovoľáva, je povinnosťou súdu uplatňovaný nárok takto posúdiť, a to bez ohľadu na to, či v žalobe právny dôvod požadovaného plnenia je uvedený nesprávne, alebo vôbec nie je uvedený.

Vychádzajúc z § 79 O. s. p., je povinnosťou účastníka konania iba pravdivo opísať rozhodujúce skutočnosti, z ktorých ním uplatnený návrh vyplýva, pričom ich právne posúdenie je výlučne vecou súdu.

Odvolací súd zistil, že peňažné plnenie, ktoré bolo žalobkyni priznané, predstavuje len časť poplatku z omeškania, a teda žalobkyňa sa v tomto konaní nedomáha ničoho duplicitne, ale len tej časti nároku na poplatok z omeškania, ktorý jej žalovaný dobrovoľne neplnil. Za nesprávnu považoval odvolací súd námietku premlčania, keď súd prvého stupňa právny vzťah účastníkov kvalifikoval ako občianskoprávny. V zmysle ustanovenia § 261 ods. 2

Obchodného zákonníka sa však jedná o vzťah obchodnoprávny a následne, aplikujúc na daný vzťah štvorročnú premlčaciu lehotu v zmysle § 397 Obchodného zákonníka, bol poplatok z omeškania za obdobie od 18. apríla 2003 do 10. novembra 2002 uplatnený včas. Preto odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok a zároveň podľa ust. § 142 ods. 1 v súvislosti s § 224 ods. 1 O. s. p. priznal žalobkyni právo na náhradu trov konania.

Proti tomuto rozhodnutiu podala žalovaná dovolanie s poukazom na dovolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia veci. Žalobkyňa si uplatnila právo na poplatok z omeškania vo výške 0,1% za nedodržanie lehoty splatnosti faktúr, pričom súd skutočnosť, že o tomto nároku právoplatne rozhodol Okresný súd v Banskej Bystrici rozsudkom č. k. 7C 12/2004 neposúdil ako prekážku veci rozhodnutej. Tvrdí, že žalobkyňa uplatnený nárok účelovo označuje ako doučtovanie poplatku z omeškania argumentujúc dispozičnou zásadou. Žalovaná tvrdí, že žalobkyňa si uplatňuje sankciu za omeškanie tých istých faktúr za to isté obdobie, pričom si sama zvolila sankciu a priznania úroku z omeškania sa domáhala na základe vlastného rozhodnutia. Preto sa domnieva, že o návrhu už bolo právoplatne rozhodnuté a vec nemožno opätovne prejednať. Opätovne zastáva názor, že ich vzťah je občianskoprávnym, a teda na uplatnenie nároku sa aplikuje trojročná premlčacia lehota, čo v danom prípade znamená, že žalobkyňa si svoje právo uplatnila oneskorene. Dovolateľ tvrdí, že V. je verejnoprávnou inštitúciou zriadenou podľa ust. § 28 zák. č. 273/1994 Z. z. na vykonávanie zdravotného poistenia, v ktorej oblasti však nevyvíjala podnikateľskú činnosť. Žalovaný nevykonával činnosť za účelom dosiahnutia zisku, neposkytoval zdravotnú starostlivosť priamo a vo vzťahoch s lekárňami nezabezpečoval verejné potreby ani nerealizoval vlastnú prevádzku. Preto, ani podľa § 261 ods. 1, a ani podľa § 261 ods. 2 Obchodného zákonníka sa jeho vzťah s lekárňami súvisiaci s úhradou zdravotnej starostlivosti nemohol v tom čase spravovať Obchodným zákonníkom ako všeobecným predpisom. Preto je toho názoru, že rozhodnutie odvolacieho súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, pretože priznal žalobkyni sankciu, ktorá jej bola už priznaná v inom konaní a na základe právoplatného rozhodnutia súdu aj uhradená. Ďalej dovolateľ tvrdí, že nesprávne právne posúdenie veci aj v tom, že vzťah medzi účastníkmi súd posúdil ako vzťah obchodnoprávny. Preto navrhuje, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.) proti rozhodnutiu, ktoré

možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a dospel k záveru, že dovolanie žalovanej nie je opodstatnené.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, ak to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.). Podmienky prípustnosti dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu upravuje ustanovenie § 238 O. s. p.

Odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa, a preto je dovolanie prípustné podľa ust. § 238 ods. 1 O. s. p. Ďalej rozhodnutie odvolacieho súdu možno preskúmať len z dôvodov uvedených v dovolaní. Pretože žiadna vada konania v zmysle § 237 O. s. p. ani žiadna iná vada konania, majúca za následok nesprávne rozhodnutie vo veci v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p. nebola zistená, preskúmal dovolací súd napadnutý rozsudok len z hľadiska dovolacieho dôvodu, uvedeného dovolateľom v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p., teda, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Ustanovenie § 241 ods. 2 O. s. p. v znení účinnom od 1. septembra 2003 umožňuje účastníkovi podať dovolanie len z dôvodov, že: a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, b) konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c) rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Právne posúdenie veci je všeobecne nesprávne, ak odvolací súd posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá alebo právnu normu správne určenú, nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval. Úlohou veci bolo preto posúdiť, či odvolací súd na zistený skutkový stav použil správny právny predpis, a či ho aj správne interpretoval.

Dovolanie je vždy prípustné, ak ide o prípady závažných väd konania uvedených v ustanovení § 237 O. s. p., a to aj vtedy, keď nie sú splnené podmienky prípustnosti dovolania uvedené v § 238 a § 239 O. s. p.

Podľa obsahu spisu žalobkyňa si predmetnou žalobou uplatnila právo na poplatok z omeškania, a to na časť istiny, ktorá nebola priznaná právoplatným rozhodnutím Okresného súdu Banská Bystrica v konaní vedenom pod spisovou značkou ZC 12/2004. Je nepochybné, že v uvedenom konaní bolo žalobkyni priznané právo na časť poplatku z omeškania vo výške 62 415,80 Sk za omeškanie s úhradou faktúr z roku 2003.

V zmysle § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovni a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní môže zdravotnícke zariadenie voči príslušnej zdravotnej poisťovni uplatniť poplatok z omeškania vo výške 0,1% z dlžnej sumy za každý kalendárny deň omeškania odo dňa splatnosti účtovného dokladu. Žalobkyňa preukázala, že za omeškanie s úhradou faktúry za rok 2003 poplatok z omeškania činil 175 244,30 Sk. V konaní na Okresnom súde Banská Bystrica sp. zn. 7C 12/2004 jej bola priznaná peňažná pohľadávka v sume 62 415,80 Sk, ktorá predstavuje časť poplatku z omeškania. Žalobkyňa si preto uplatnila v tomto konaní doplatenie zvyšku vyúčtovaného poplatku z omeškania, ktorý predstavuje sumu 112 828,50 Sk.

Podľa názoru dovolacieho súdu je podstatné, že súd v prejednávanej veci rozhoduje o nároku na peňažné plnenie. Pritom je irelevantná právna kvalifikácia uplatneného peňažného nároku. Súd totiž predovšetkým pri posudzovaní jeho dôvodnosti vychádza zo skutkových tvrdení, ktoré umožňujú posúdiť uplatnený nárok po právnej stránke, a to bez ohľadu na to, či v žalobe právny dôvod požadovaného peňažného plnenia je nesprávne uvedený, alebo vôbec nie je uvedený. Preto, ak súd právoplatne rozhodol len o časti uplatňovaného peňažného nároku, jeho zvyšok môže účastník uplatňovať, pričom mu nehrozí nebezpečenstvo, že sa mu nárok zamietne z dôvodu už rozsúdenej veci.

Dovolací súd z obsahu spisu zistil, že rozhodnutie vydané v konaní vedenom pred Okresným súdom Banská Bystrica nezakladá prekážku rozhodnutej veci pre konanie, ktoré je predmetom dovolania. Peňažné plnenie, ktoré bolo žalobkyni priznané, predstavuje časť poplatku z omeškania podľa § 38 ods. 4 zákona č. 273/1994 Z. z. Žalobkyňa sa teda v konaní nedomáha duplicitného peňažného plnenia, resp. nároku, ktorý jej už bol právoplatne priznaný, ale len tej časti poplatku z omeškania, ktorý jej žalovaná dobrovoľne nezaplatila.

Taktiež námietka dovolateľa ohľadne vznesenej námietky premlčania s poukazom na ust. § 101 OZ nie je dôvodná.

S poukazom na ustanovenie § 261 ods. 2 Obchodného zákonníka má súd za to, že vzťahy, vznikajúce pri vykonávaní verejného zdravotného poistenia sú bezpochyby vzťahmi, ktoré sa týkajú zabezpečovania verejných potrieb. Z toho je zrejmé, že vzájomné práva a povinnosti žalovanej ako právnickej osoby zriadenej zákonom ako verejnoprávna inštitúcia a súčasne tiež aj ako podnikateľa a na druhej strane lekárne, teda zdravotníckeho

zariadenia ako podnikateľa sa musia spravovať treťou časťou Obchodného zákonníka upravujúcou obchodné záväzkové vzťahy, teda aj premlčanie.

Na dôvažok dovolací súd poznamenáva, že zákonodarca v zákone č. 581/2004 Z. z. kogentne upravil, že na zdravotné poisťovne sa vzťahuje Obchodný zákonník, čím potvrdil právny názor žalobkyne, keďže aj pred účinnosťou tohto zákona žalovaná vykonávala tú istú činnosť.

Žalobca sa žalobou doručenou súdu prvého stupňa dňa 28. 03. 2007 domáhal zaplatenia poplatku z omeškania za obdobie od 18. 04. 2003 do 10. 11. 2003, t. j. včas v zákonom stanovenej premlčacej dobe (§ 397 OBZ).

Dovolací súd preto dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu je správne a nie sú dané dôvody dovolania žalovanej, ďalej súd nezistil ani vady konania, pre ktoré by bolo potrebné dovolaním napadnuté rozhodnutie zrušiť. Preto dovolací súd sa s právnym záverom odvolacieho súdu plne stotožňuje.

Žalovaná napadla dovolaním vecne správny rozsudok odvolacieho súdu, a preto Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací jeho dovolanie podľa § 243b ods. 1 O. s. p. zamietol.

O trovách dovolacieho konania rozhodol súd podľa § 142 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 243b ods. 5 O. s. p. a § 224 ods. 1 O. s. p. tak, že ich náhradu úspešnému žalobcovi nepriznal, nakoľko mu nevznikli.

P o u č e n i e: Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 25. februára 2010

**JUDr. Alena P r i e c e l o v á, v. r.
predsedníčka senátu**

Za správnosť vyhotovenia: M. B.